

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/16383
GK 29

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-3872
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

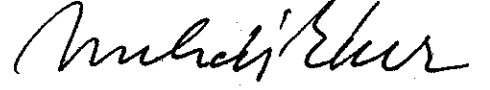
01.12.2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 18.10.2010 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-26108 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/16383 - 7/16384, İzmir Milletvekili Kamil Erdal SİPAHİ'ye ait 7/16385 - 7/16386, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/16387 ve Kayseri Milletvekili Mehmet Şevki KULKULOĞLU'na ait 7/16388 Esas No'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1-Görüş 7/16383 (5 sayfa)
- 2-Görüş 7/16384 (3 sayfa)
- 3-Görüş 7/16385 (1 sayfa)
- 4-Görüş 7/16386 (1 sayfa)
- 5-Görüş 7/16387 (2 sayfa)
- 6-Görüş 7/16388 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ramazan Kerim ÖZKAN
Burdur Milletvekili

Esas no : 7/16383

Bilindiği üzere Büyükbaş ve Küçükbaş hayvanlarda görülmekte olan " ŞAP" hastalığı ülkemizde son yıllarda çok büyük bir artış ve yayılma göstermiştir. Ülkemizde Mihrak sayıları 2008 yılında 253, 2009 yılında 214 merkezle sınırlı kalmasına karşılık 2010 yılının ilk 6 aylık döneminde resmi rakamlara göre 510'a ulaşmıştır. Resmi olmayan veya ihbar edilmeyen mihraklarda dahil edildiğinde bu mihrak sayısının çok daha yüksek olduğu bilinmektedir. Yapılan istatistikler gerekli önlemler alınmazsa yaklaşan Kurban bayramıyla ivme kazanacak hayvan hareketlerinin de büyük ölçüde etkisiyle bu mihrak sayısının yıl sonuna kadar bini aşacağını göstermektedir. Şu anda görülen tabloda pek iç açıcı değildir. Zira bölgesel Şap prevelansı, çok uzun yıllardan beri bu yıl Doğu Anadolu bölgesinde %23'e, bu bölgedeki Erzurum ilinde ise %79.17 ye ulaşmış bulunmaktadır. Ülkedeki canlı hayvan pazarlarının büyük çoğunluğu halen kapalı konumdadır. Bu durumda bölge ve dolayısıyla ülke ekonomisine büyük bir kayıp olarak yansımakta ve yetiştiriciler hem hayvanlarını pazarda satışa sunamamaları hem de hayvan hareketlerinin kısıtlanması nedeniyle büyük mağduriyet yaşamaktadırlar.

Ülkemizdeki hayvanların Şap hastalığına karşı nispeten daha dirençli olmasına karşın ithal edilecek olan canlı kasaplık hayvanlar hastalığa karşı dirençsiz olmaları nedeniyle kolaylıkla hastalığa yakalanabilecek ve bu hastalığın hızla çevreye yayılmasında önemli rol oynayacaktır.

Bakanlığınızca Şap hastalığıyla mücadele kapsamında 2008 Mart ayında bir proje yapılmıştır. Bu projenin başlangıç tarihi Mart 2008 olup bitiş tarihi ise Kasım 2010 olarak belirtilmiştir. Projenin amaç bölümünde " Hastalığı etkin aşılama ile kontrol altına almak ve Trakya'da aşıli Arılığı sağlamak" ibaresine yer verilmiştir. Proje için ayrılan para ise 64.692.333 Euro olarak belirlenmiştir. Ancak görülen gerçek şudur ki; projenin sonlanmasına 2 ay kadar kısa bir süre kalmasına karşılık projenin amacına ulaşması bir yana Şap hastalığında son yılların en büyük salgını yaşanmakta olup, hastalık ülkemiz için tamamen endemik bir hale gelmiştir. Oysa Dünyada Şap hastalığı sadece Güney Asya ve Orta Afrika gibi tamamen yoksul ve geri kalmış 3. Dünya ülkelerinde görülmektedir. Türkiye'nin de bu sınıfta yer alması ülkemizde hayvancılığa ve Veteriner Hizmetlerine verilen önemi açıkça göstermektedir. Zira Veterinerlik Hizmetleri ülkemizde son yıllarda hep göz ardı edilmiş ve ekonomiye bir yük olarak görülmüş gerek kadro gerekse de bütçe tasarrufu gibi bahanelerle tamamen devletin ilgi ve desteğinden uzak olarak kendi haline bırakılmıştır. Sözleşmeli olarak alınan 4/B' li Veteriner Hekimler il ve ilçe merkezlerinden tamamen uzak, köylerde hayvanları muayene etme hakları bile ellerinden alınmış ve akşama kadar köylerde atıl bir vaziyette beklemektedir. Veteriner Hekimlik diplomasına sahip olmalarına karşın köyde mesleklerini icra etmeleri ve muayenehane açmaları sözleşmeleri gereği yasaktır. 4/B' li Veteriner Hekimlerin çözüm olmadığını sizler de aslında çok iyi bilmenize rağmen sırf bu güne kadar şu kadar Veteriner Hekimi göreve başlattık diyebilmek için Bakanlığınızca kamuoyunu bir aldatmaca içine girilmiştir. Bununla da kalınmamış Aşı Merkezleri, Araştırma Enstitüleri kapatılarak Veterinerlik Hizmetleri kasıtlı olarak aksatılmıştır. Bunun sonucunda da geleneksel noktada Türkiye hayvancılığı yok olma noktasına getirilmiş ve yukarıdaki bölgelerle aynı klasman içine girilmesine zemin hazırlanmıştır.

Şap hastalığının sadece aşılama ile kontrol altına alınamayacağı, enfekte hayvanların kolaylıkla devletin kontrol ve denetiminden uzak olarak yer değiştirdiği, yine özellikle Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde hayvan hareketlerinin kontrolünün bir türlü sağlanamaması, bu konuda zabiti ve idari tedbirlerin yetersizliği kimi yerde kolluk kuvvetlerinin görev ve yetkilerindeki karmaşıklıkların giderilememesi bilinen bir gerçektir.

Bunun yanı sıra hastalık mihraklarının kontrol altında tutulamaması, kordon ve karantina tedbirlerinin tam olarak uygulanamaması, idari ve fenni tedbirlerin, dezenfeksiyon çalışmalarının tam anlamıyla yapılamaması, hayvan pazarlarının kapatılmasında yerel yönetimlerin ve bölge halkının tepkisi dolayısıyla etkide kalınarak ya kapatılmanın gecikmesi yada hiç kapatılamaması yine en önemli gerekçelerdendir.

En önemlisi de her ne kadar yetkililer yok deseler dahi, sınırlardan kaçak hayvan girişlerinin önlenememesidir. Bu kaçak canlı hayvan girişlerinin bölge halkının gözlerinin önünde cereyan ettiği birçok kişi tarafından dile getirilmektedir. Şu sıralarda özellikle Hatay ili sınırından önemli ölçüde kaçak hayvan girişi gerçekleşmektedir.

Diğer bir konuda ülkemizde özellikle büyükbaş hayvanlarda Bakanlığınızca belirtilen rakamlara göre etkin aşılama oranlarına rağmen "Rapel" aşılama yapılamamasıdır. Oysa bir aşılama döneminde aşılanan özellikle de ilk defa aşı olan genç bir hayvanın diğer döneme kadar aşı ile kazandığı bağışıklık düzeyi düşmektedir. Oysa özellikle genç hayvanlara 3 kez Rapel aşılama yapılması ile tam bir bağışıklık sağlanması mümkündür.

İşin en ilginç boyutu da şudur. Tüm bu yukarıda belirtilen teknik bilgiler, başarısızlıkların nedenleri ve bir anlamda hastalığın bu denli boyutlara ulaşmasındaki hata ve itiraflar, yapılması gerekenler, Bakanlığınız Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün Hayvan Sağlığı Şube Müdürlerinin de katılımlarıyla 28 Haziran 2010 tarihinde yapılmış olan toplantıya ait dokümandan alınmış olup tamamen Bakanlığınıza ait veriler ve bilgilerdir.

Bu bilgilere Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünün Web sayfasından Duyurularda "Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüklerinin Katılımları ile 28 Haziran 2010 Tarihinde Şap Enstitüsü Müdürlüğünde Yapılan Toplantıya ait Dokümanlar" bölümünden dileyen herkes ulaşabilir

Bu bilgiler ve veriler göz önüne alındığında ;

SORU1) 2010 yılında şap hastalığının ülke çapında bu denli geniş bir bölgede yayılma göstererek endemik bir hastalık konumuna dönüşmesinin gerekçeleri nelerdir?

CEVAP 1) 2010 yılının ilk çeyreğinde çıkan hastalık mihraklarında yapılan moleküler epimiyolojik incelemelerde, virusların % 4-7 oranında bir genetik değişikliğe uğramış olduğu tespit edilmiştir. Hastalık mihraklarında artışın en önemli nedeni virulensi yüksek yeni şap virüsleridir.

SORU 2) 2008 yılı Mart ayında yapılan proje büyük bir başarısızlıkla sona ermek üzere olduğuna göre bu salgının Türkiye hayvancılığının tamamen yok olmasına neden olmadan önlenmesi için yeni projeleriniz nelerdir?

CEVAP 2) Proje kapsamında ülkemizde hayvancılık işletmelerinin tamamında 3 yıl süre ile yılda iki kez olmak üzere ilkbahar ve sonbaharda kullanılan aşılarda tamamı ücretsiz temin edilmiştir. Temin edilen aşılarda yetiştiriciye zamanında ulaştırılmış ve herhangi bir aksaklık yaşanmamıştır. Bu dönemde Şap Enstitüsü ve Avrupa Birliğinden temin edilen aşılarda

kullanılmıştır. Üç yıl süreli olan bu projede 2008/2009 ve 2010 yılı ülkesel düzeyde ayrıntılı hastalık prevalansı ortaya çıkarılmıştır. Aşılamalarda kullanılmak üzere hayvandan hayvana bulaşma zincirlerini kırmak üzere yeterli miktarda enjektör ve iğne temin edilerek illere projenin başlaması ile birlikte gönderilmiş, ihtiyaç durumuna göre de ilave malzeme gönderilmektedir. Yine bu projenin en önemli çıktılarından biride "Trakya'nın Şap Hastalığından Aşılı Arılık" Statüsü kazanılmasıdır. Trakya'da kazanılan bu başarının 2010 yılından itibaren Marmara, Ege bölgesinin tamamı ile Karadeniz bölgesinin batısında kalan illerde Aşılı Arilikle ilgili program hazırlanmıştır.

SORU 3) Aşılamanın yeterli oranda yapılmış olduğu Bakanlığınızca belirtildiğine göre, uygulanmakta olan bu mevcut aşının bağışıklık sağlama gücünde bir eksiklik olabileceği kanısıyla bu aşının bağışıklık testleri tam anlamıyla yapılmakta mıdır?

CEVAP 3) Ülkesel düzeyde kullanılan şap aşılarının zararsızlık, sterilite ve bağışıklık testleri, Bakanlığımız Şap Enstitüsü Müdürlüğünde yapıldıktan sonra büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda kullanılmaktadır.

SORU 4) Hastalığın bu denli yayılmasının nedenleri arasında ülkeye kaçak hayvan girişlerinin, canlı hayvan ithalatının ve hayvan hareketlerinin kontrol ve denetimlerinin yetersizliğinin de belli bir oranda etkili olduğu yönündeki düşünceleriniz nelerdir?

CEVAP 4) Canlı hayvan ithalatı Şap hastalığından ari ülkelerden yapılmaktadır. Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporu almadan ülke içerisinde izinsiz yer değiştirilen hayvanlar hastalığın yayılmasında önemli rol oynamaktadır. Yol kontrollerinde gerekli özenin gösterilmesi için emniyet güçleri ile koordineli olarak çalışılmaktadır.

SORU 5) Ülkemizde özellikle genç hayvanlara Rapel aşısı uygulanamamasının gerekçesi nedir?

CEVAP 5) Bakanlığımız İl Müdürlükleri tarafından yılda sadece Şap hastalığı için 40 Binin üzerinde Köy ve mezra yılda 2 kez, 4 ay süreyle ziyaret edilerek aşılama yapılmakta ve tüm aşılar ve dezenfektanlar ücretsiz olarak yetiştiricilere intikal ettirilmektedir.

SORU 6) Şap hastalığından dolayı hayvanlardaki ölümler ve verim düşüklüğünün ülke ekonomisinde oluşturduğu büyük maddi kayıpların önlenmesi ve hastalığın bu hızlı seyrinin ve yayılmasının önlenmesi açısından Bakanlığınızca yapılmakta olan bir çalışma ve planlama bulunmakta mıdır ?

CEVAP 6) 2010 yılında virusun genetik değişikliği ile ortaya çıkan bu hastalığın önlenmesi amacıyla, hastalığın ilk çıkışından bu yana yoğun ve özverili çalışmalar ile sahada seyreden hastalık suşuna karşı Şap Enstitüsü Müdürlüğünce aşı üretilmiş ve aşılar Sonbahar dönemi Şap Aşılama Kampanyasında kullanılmak üzere tüm İl Müdürlüklerine gönderilmiştir.

SORU7) Yine Bakanlığınızca adı geçen toplantıdaki dokümanlardan edinilen bilgilere göre Trakya Bölgesinde "Aşılı Ariliğin" sağlandığı belirtilmektedir. Bu durumu tabii ki başarı olarak değerlendirmek gerekir. Ancak ne var ki Bakanlığınız bu başarıyı birçok kereler basın ve yayın kuruluşlarıyla paylaşarak, bununla gurur duyulurken ne yazık ki Anadolu'daki büyük ve yayılım gösteren, ülkede hayvancılığımıza ve yetiştiricilerimize büyük darbe vuran Şap salgınından hiç söz edilmemektedir. Trakya bölgesinde sağlanan aşılı Ariliğin sağlanması

büyük bir başarı olarak görülüp Övünülürken Anadolu'daki salgınla ilgili tedbirlerin aksamasının gerekçesi nedir? Sizce vatan toprakları ve ülke hayvancılığı sadece Trakya bölgesi ile mi sınırlıdır?

CEVAP 7) Söz konusu hastalığın önlenmesi ve çiftçilerin bilgilendirilmesi amacıyla, eğitimler düzenlenmiştir. Adıyaman, Amasya, Bolu, Denizli,'de Epidemiyoloji Eğitimi, Ankara Epidemiyoloji-Sürveylans, Antalya, Kırklareli, Adıyaman'da Kapasite Geliştirme, Kırklareli, Van Simülasyon eğitimleri gerçekleştirilmiş olup, poster, broşür, liflet, Radyo ve Televizyon spotları hazırlanarak yetiştiricilere ulaştırılmıştır.

Ayrıca, şap hastalığı ile ilgili yapılan çalışmalar Şap Hastalığı ile Mücadele sitesinden <http://www.saplamucadele.org/> duyurulmaktadır.

SORU 8) Trakya bölgesindeki Ariliğin sağlanmak istenmesinin ve bu konunun son derece önemsenmesinin asıl amacının Türkiye ile AB ülkeleri arasında bir tampon bölge, yani hastalıktan ari bir zon oluşturularak Şap hastalığının Avrupa ülkelerine sirayetinin önlenmesi olduğu ve bunun Avrupa ülkelerince bir zorunluluk olarak istendiği ve yaptırım sağlandığı herkesçe bilinen bir gerçektir. Bu gerekçeyle siz ve Bakanlığınızın asıl ve temel görevi ülkemizi salgın hastalıklardan korumak mı, yoksa AB ve Avrupa ülkelerini Türkiye'de görülen salgın hayvan hastalıklara karşı korumak mıdır?

CEVAP 8) Hastalıklardan ari bölge oluşturmak için aşılama, kordon, karantina gibi tedbirlerin yanı sıra doğal engellerde önemli bir yer tutmaktadır.Trakya doğal sınırları olan "İstanbul ve Çanakkale" boğazları ile enfekte bölgeden ayrılmaktadır. Ayrıca, Trakya'ya sınır komşu ülkeler de şap hastalığından ari konumdadır. Bu durum Trakya'yı coğrafi yönden hastalıklara karşı korunaklı hale getirmektedir. Aşılı Arilik çalışmaları Statüsü Marmara ve Ege Bölgesi başta olmak üzere Karadeniz bölgesinin batısında da başlanmıştır.

SORU 9) Ayrıca, Kurban bayramına 2 aydan az bir süre kalmış olup, önümüzdeki süreçte kurbanlık hayvanların kırsal kesimden şehir merkezlerine ve kesim yerlerine nakilleri dolayısıyla hayvan hareketlerinin çok aşırı bir yoğunluğa ulaşacağı bilinmektedir. Ayrıca, buna ithal edilecek kasaplık canlı hayvanlar ve kurbanlık hayvanlarda dahil olacaktır. Bu da zaten ülkenin birçok bölgesine sirayet etmiş olan hastalığın daha da yayılmasına sebebiyet verecektir. Bu kapsamda Bakanlığınızca hazırlanmış olan bir acil eylem planı bulunmakta mıdır?

Bunun için alınacak önlemlerin idari, fenni ve cezai tedbirlerin belirlenmesi ve etkin bir şekilde kontrol ve denetim sağlanması amacıyla diğer Bakanlıklarla koordineli olarak bir çalışma yapılmasını uygun bulur musunuz?

CEVAP 9) Kurban bayramı nedeni ile kırsal kesimlerden büyük şehir merkezlerine hayvan hareketleri yoğunlaşmaktadır.Bu kapsamda, Kurban hizmetleri ile ilgili bir genelge yayımlanmıştır. Bununla birlikte tüm İl Müdürlüklerimiz tarafından gerekli önlemler alınmaktadır. Hastalıkların kontrol altına alınabilmesi için diğer ilgili kurumlarla koordineli olarak çalışılmaktadır.

SORU 10) Ülkemizde şu sıralarda görülen Şap hastalığının virüsünün virulansının yüksek olması ve bu nedenle şiddetli olarak seyretmesi dolayısıyla özellikle genç ve dirençsiz hayvanlarda ölüm olayları meydana gelmektedir. Bu nedenle Şap hastalığını "Tazminatlı Hastalıklar" kapsamına almayı uygun bulur musunuz? En azından bu hastalıktan dolayı hayvanlarını kaybeden ve verim düşüklüğü nedeniyle ekonomik olarak büyük sıkıntı içine

giren ve mağdur olan yetiştiricilerimizin yaralarını bir nebze olsun sarabilmek amacıyla her hangi bir destekleme ödemesi yapılmasını veya en azından borç ödemelerinin bir süre için ertelenmesini, dondurulmasını düşünür müsünüz?

CEVAP 10) 5996 sayılı Kanun kapsamında yapılan çalışmalar arasında tazminatlı hastalıkların yeniden belirlenmesi de yer almaktadır. Bu çerçevede Şap hastalığının, tüm Ülkede tazminatlı olması, hastalığın yayılımı ve Bütçe imkanları çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.